

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus I. Quis, & quotuplex sit Procurator?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

sultos, propter justa consilia, quæ rogati consulentibus præstant, persequuntur, aut etiam damnificant, nec sani consilij sunt; nec justitiæ amatores, circumventionis potiùs, quàm causæ meritò intenti.

2643. Plura sunt, quæ pertinent ad officium, & munus Advocati; sed hæc tractari solent in Theol. morali, cùm agitur de sta-

tibus hominum: illud certum est: Advocatum peccare contra justitiam, si vanis, ac inutilibus evasionibus de consilio protelat litem (cujus victoriam scit obtineri non posse) eo fine, ut clienti possessionem rei alienæ prolonget, gravi detrimento adversæ partis.

* * *

QUÆSTIO XXXVIII.

IN TIT. XXXVIII. DE PROCURATORIBUS.

2644. CUM contingat, multos rebus suis ipsos superesse, qui vel nolint, vel non possint per se ipsos agere; sed agere, vel conveniri per alios, nempe Procuratores, sic dictos, quòd sint quasi *pro alio Curatores*; ideo convenienter de his præsentij titulo (cùm transeamus ad judicij præparatoria) tractandum est.

ARTICULUS I.

Quis, & quotuplex sit Procurator?

2645. **P**rocurator hic is dicitur, qui aliena negotia mandato Domini administrat, L. 1. ff. de Procuratoribus. Dicitur 1. *aliena negotia*. Hinc Procurator *in rem suam* non est propriè Procurator; sic enim, nec illi, nec contra illum datur actio mandati, gloss. in cit. L. 1. V. *aliena*, cùm gloss. margin. Per actionem intelligitur jus persequendi in judicio; quod sibi debetur. Tale jus competit mandanti respectu ejus, qui mandatum suscepit, ut præstet mihi, quanti meâ interest, mandatum non fuisse expletum, vel omnino, non modo præscripto, vel dolosè, & negligenter, vel perperam; vel, ut tradam, quod ad eum pervenit ex re gesta, vel occasione mandati &c. Et hæc dicitur *actio mandati directæ*. Actio verò mandatarij, dicitur *actio mandati contrariæ*, de quibus videri potest Manzius de actionib. ad §. 17. *actio mandati*, Institut. de actionibus, fol. 220. Per *negotia* autem hic intelliguntur tam judicialia, quàm extrajudicialia, ut definitio etiam conveniat Procuratori tam *ad lites*, quàm *negotia*.

Dicitur 2. *de mandato Domini*, quo differt. 1. à negotiorum gestore, qui sine mandato aliena negotia gerit, L. 2. de ne-

got. gestor. junct. gloss. margin. ff. h. t. Secundò à Tutore, & Curatore. Nam hi non mandato Domini, sed publica auctoritate Legis, vel Magistratus agunt. 3. à defensore, qui tenet partes Rei, & defendit etiam sine mandato; non autem Procurator, qui propriè tenet vices Actoris. Additur deinde specialiter *ly Domini*, ut excludantur meri administratores, qui nec Domini sunt, nec locò Dominorum habentur, sic, ut utantur jure suo, fructus faciendi suos, qualiter id possunt Episcopi, Prælati &c.

2646. Ex hoc colliges, *verum* Procuratorem esse, qui habet legitimum Domini mandatum; & si omnium bonorum, vel negotiorum, esse Procuratorem *generalem*; si tantum alicujus, vel aliquorum, esse *specialem*. Procurator generalis est alius *cum*; alius *sine clausula, cum libera*, hoc est, cum plena, & libera potestate agendi, & administrandi ea omnia, quæ ipse Dominus potest. Hinc, carens ea clausula, non potest alienare, nisi fructus, & res, quæ faciliè corrumpi possunt. Alius item *est in rem alienam*; alius *in rem suam*; alius *judicialis*; alius *extrajudicialis*; alius *ad negotia*; alius *ad lites*; de quibus fusè Legistæ. Pereyra in *Elucidar. n. 1059.* inter *Mandatarium, Procuratorem, & negotiorum gestorem* constituit discrimen; nam quamvis Mandatarius, & Procurator in eo conveniant, quòd uterque aliena negotia, mandato sibi à Domino facto gerenda gratuite suscipiat (L. 3. §. *negotia. ff. de negot. gest.*) tamen juxta Molin. tom. 2. *Disp. 551.* Procurator est veluti pars subiecta Mandatario, utpote latius patenti. Procurator enim presè, ac propriè dicitur, qui instrumentum à mandante accipit ad aliquid, loco, & nomine ipsius in judicio, Hh hh 3 aut

aut extra iudicium agendum. Negotiorum gestor juxta Molin. *Disp.* 553. est ille, qui negotium alterius absque mandato ipsius tam formali, quam virtuali utiliter agit. Nam exigente id naturâ rei, & communi bono, ne res absentium, & minorum perirent, decretum est, ut utrinque nasceretur obligatio, nempe ex parte gestoris; & illius, cujus negotium ageretur.

ARTICULUS II.

Qui possint, vel non possint constituere Procuratorem?

2647. **R**esp. ex L. *Mutus*, 43. §. 1. ff. h. t. quod possit quilibet non prohibitus; hoc Universitas potest ad agendum, & defendendum, c. *quia in causis* 7. h. t. ubi Innocentius III. Scholaribus Parisiensibus id ipsum ex eo quærentibus, cum Universitas ipsorum ad agendum, vel respondendum commodè interesse non possit; rescribit, licet de jure communi hoc facere valeatis, *instituendi tamen procuratorem super his, auctoritate presentium vobis concedimus facultatem*; & talis jure civili propriè vocatur *Syndicus* l. 1. §. quibus autem. ff. quod cujusque Universitatis nomine &c. Hinc, qui sunt Domini litis, & possunt mandare, dare possunt Procuratores, nisi aliunde prohibeantur. Prohibentur autem excommunicati vitandi, intellige ad agendum; secus ad defendendum; c. 15. h. t. c. *nemo*; item filii familias in causa, in qua nequeunt ipsi experiri, l. 8. ff. h. t. pupilli, & minores sine consensu, & auctoritate Tutorum, vel Curatorum, L. 11. C. eod. servi, ad litem, non autem ad negotia peculij; Haunold. tom. 5. de jure cit. Constitui etiam potest tacitè, v. g. si ipsi tradantur instrumenta litis, arg. L. fin. C. de pactis conventis. Præterea prohibentur fœminæ, nisi agant pro parentibus, morbo, vel ætate impeditis, aut iis, qui eorum nomine pro ipsis agant L. 41. ff. h. t. Milites L. 54. ff. h. t. Potentiores, ne jus tenuiorum opprimatur per potentiam eorum L. 1. C. h. t.

2648. Not. autem 1. quod Procurator constitui possit à Domino, etiam absens, vel per epistolam, aut Nuntium; quia non desideratur verborum solennitas, cit. L. 1. ff. h. t. Deinde, quod etiam Procura-

tor Procuratorem constituat, habens ad id mandatum speciale, vel constitutus in rem suam c. 1. h. t. in 6. sed primò post litem contestatam. Nam per hanc fit Dominus litis; Zoësius cit. h. t. n. 4. Hinc admittitur non tantum Paterfamilias, sed & Filius, etiam Patre inscio, L. tam ex contractibus, ff. de Judic. Not. 2. Officium Procuratoris minus esse honestum, quam Advocati; cum versetur circa ea, quæ sunt facti; Zoësius h. t. n. 1. ex L. 1. §. penult. ff. h. t. Et ideo, licet infamis rejiciatur à postulando; non tamen à procurando; quia, ut ait Zoësius h. t. nu. 5. Procuratoris officium non tam est honorificum, quam vile.

ARTICULUS III.

Qui Possint constitui Procuratores?

2649. **R**esp. parem esse regulam, quod possit quilibet idoneus constitui, nisi aliunde prohibeatur c. 1. h. t. in 6. ibi: *non indiscretè Judex censetur egisse, Procuratorem Laicum ad agendum, vel defendendum, in causis spiritualibus admittendo; cum regulariter, qui non prohibetur expressè ad exercendum Procuratoris officium, idoneus debeat reputari*; L. 18. C. h. t. L. 54. ff. eod. Ex hoc sequitur 1. etiam Laicam constitui posse Procuratorem in causis spiritualibus, tam ad agendum, quam defendendum, cit. c. 1. sequitur 2. etiam infames posse constitui Procuratores; ratio est ex n. priori; sequitur 3. constitui posse sive unum, sive plures, vel singulos in solidum, vel tantum omnes conjunctim, c. si duo, 6. h. t. in 6. Prohibentur autem minores 15. annis, sed solum in judicio, c. qui generaliter, §. fin. h. t. in 6. intellige de Jure Canonico; jure tamen civili admittitur major 17. annis, per 2. ead. leg. *Instit. quibus ex causis manumittere non liceat*. V. quæ diximus à nu. 2647. Textus c. generaliter sic habet: *qui generaliter constituitur ad negotia Procurator, agere, ac experiri potest, exceptis his casibus, qui mandatum exigunt speciale. Ne dum verò ad negotia, sed etiam ad judicia potest filius familias absque Patris assensu fieri Procurator. Licet autem quis post 17. annum Procurator ad negotia licitè deputetur: ad judicia tamen, nisi major 25. annorum fuerit, deputari nequibit.*

ARTI.